

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. Judæorum error existimantium Messiam nondum venisse,
testimoniis veteris testamenti confutatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

naturis esse, non autem in naturis subsistere. Qui error à Concilio Chalcedonenſi damnatus est: nam in Symbolo fidei sic habetur: *Confitemur in novissimis diebus, Filium Dei unigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum, nunquam sublatam differentiam naturarum, propter unionem.* Et Athanasius in Symbolo dicit quod Christus est unus, non confusione substantiæ, sed unitate personæ.

15 Ex his ergo patet, fidem Catholicam agnoscere in Christo divinam simul & humanam naturam, in eadem Verbi Divini persona intimè conjunctas, & indissolubili sedere copulatas. Unde Leo Papa term. 7. de Nativitate Domini, ait: *Verum esse hujus mysterii adoratorem, qui nec de Incarnatione Domini aliquid falsum, nec de Deitate aliquid sentit indignum: parvis enim periculis malum est, si illi aut natura nostra veritas, aut paternæ gloria negetur aequalitas.*

ARTICULUS III.

Judeorum error existimantium Messiam nondum venisse, testimonio veteris testamenti confutatur.

16 **M**essiam promissum jam venisse, nullus qui Christiano nomine glorietur, quantumvis hæreticus, negare potest; tum quia hoc potissimum differt Christiana fides, à Judæorum perfidia: tum etiam quia Christus discretis verbis id affirmavit, Joan. 4. Cùm enim Samaritana dixisset, *Scio quia Messias venit qui dicitur Christus: dixit ei Iesus: Ego sum qui loquor tecum.* Et hanc veritatem inter alias confessus est Petrus, Matth. 16. illis verbis: *Tu es Christus Filius Dei vivi, & Martha Joan. 11. dicens: Tu es Christus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti.* Itaque solum contra Judæos, ex veteri Testamento, quod ipsi duntaxat admittunt, hæc veritas breviter hic demonstranda est.

17 Licet autem in hujus rei confirmationem, plura proferri possint veteris testamenti testimonia, duæ tamen, quæ sunt famosiora & illustriora, sufficient. Primum habetur Genes. 49. ubi Patriarcha Jacob moriturus, & filiis suis benedicens, spiritu prophetico dixit Judæ adventum Messias prædicens: *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expectatio Gentium.* Ubi sermonem esse de Messia, patet ex verbo Hebræico *Siloh*, quod interpretatur missus, seu mittendus, sicut de piscina Siloë dicitur Joan. 9. hoc enim nomen propriè convenit Messias, qui antonomastice missus, seu mittendus dicitur; unde Paraphrastes Caldæicus, magnæ apud Hebræos auctoritatis, pro *Siloh*, Messias nomen habet, sic enim legit: *Non auferetur Sceptrum de Juda &c. donec veniat Rex Messias.* Constat etiam ex his quæ sequuntur, *Et ipse erit expectatio Gentium*, sive ut habet Olearter: *Et erit illi obedientia populorum*: hæc enim verba, neque ad Saulem, qui non fuit de Tribu Juda, sed de Tribu Benjamin, neque ad Davidem, Salomonem, vel Jeroboam, aut alium ex Regibus Israël, adaptari possunt, cùm nullus ex illis fuerit expectatio Gentium, aut illi data sit obedientia à Gentibus; sed soli Messias, de quo dicitur Isaia 11. *Radix Jesse qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.* Duo ergo in hac prophetia Jacob prædicuntur, primum est, fore ut Judas, quem singulariter Ja-

cob alloquebatur, regnaret in suis posteris, quod in Davide & successoribus ejus impletum est: Secundum, quod deinceps non defeceret Rex & Dux de femore ejus: id est quod natus de prognatis ejus, donec veniret Messias. Quæ prophetia ut vera sit, necesse est jam venire Messiam, cùm neminem jamdiu de Juda prognatis regnare, aut Ducem esse, & regnum Juda penitus esse extinctum, manifestum sit.

Gravis tamen difficultas est, quomodo regia potestas, in Judæa prognatis, à Davide, que ad Christi adventum, quem Messiam esse contendimus, semper manserit. Ratio dubitandi est primò, quia post Jechoniam ceſſaverunt Reges in Judæa, ut patet ex Jeremiae 22. ubi de Jechonia dicitur: *Scribe virum solum sterilem. . . . nec enim de femine ejus vir qui sedet super solium David, & potestatem habeat ultra in Juda.* Secundò, quia Machabæi annis 163. regnarunt illi autem, cùm essent Sacerdotes, non erant prognati ex Juda, sed ex Levi: Ergo regia potestas, jamdiu ante Christi adventum, à stirpe Juda defecerat.

Ad primum responderetur, quod licet in Jechonia defecerit filius, qui sederit super solium David, titulo & majestate Regis, non tamen qui sederit ut Princeps, seu Dux, constat enim quod Zorobabel, & deinceps ejus successores, defecerant ex Jechonia, ut dicitur Matthæi 1. & primi Paralip. 3. Fuit verò Zorobabel Dux in Judæa, ut dicitur Aggæi 1. Prophetia autem Jacob non restringitur ad titulum Regis, sed etiam Ducis, dicitur enim: *Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est.*

Ad secundum quod difficultus est, respondetur aliqui Scripturæ Interpretes, quod quando prædicta prophetia dicitur: *Non auferetur sceptrum de Juda*, per Juda non debet intelligi tota Tribus Juda, sed tota gens Judæica: unde ad veritatem illius, sufficere dicunt, quod aliqui Hebræorum (sive ille fuerit ex Tribu Juda, sive ex Tribu Levi, aut quacunque alia) à Davide, que ad Herodem alienigenam, & adventum Christi, sceptrum seu principatum Judæorum tenuerit.

Sed hæc responsio aliis displicet, & merito, hæc enim verba, *Non auferetur sceptrum de Juda &c.* ad illum singulariter dirigebantur, ut patet ex verbis immediatè præcedentibus, *Juda te laudabunt fratres tui. . . . adorabunt te filii Patris tui, & ex aliis immediatè sequentibus, Ligans ad vineam pullum suum &c.* quæ dicta sunt ob fertilitatem terre Chanaam, quæ Tribui Juda sorte obvenit: Ergo cùm prima & extrema verba prophetiæ, pertineant ad Judam singulariter, absurdum est estimare, media non ad eundem, sed ad universum populum Judæicum pertinere. Adde quod, quando Jacob filiis suis sigillatim benedicebat, dicebat unicuique propria, nec quod erat unius Tribus, ad aliam transferebat, unde

Melius responderetur cum D. Hieronymo in cap. 1. Sophonia, quem sequuntur Lyranus, Abulensis, Baronius, & plures alii, Machabæos fuisse progenitos ex Juda, ex parte matris, licet ex parte patris essent prognati ex Levi: quamvis enim alii non possent jungi matrimonio, nisi contribulis suis, licebat tamen Tribui Judæ, & Tribui Levi, propter nobilitatē, mutua inire connubia, ut testatur Philo Judæus libro 2. de monarchia non longè ante finem, & colligitur ex Scriptura nam

Nam Exodi 6. dicitur Aaronem, primum Sum-
mum Pontificem, duxisse in matrimonium Eli-
zabetham, filiam Aminadab, Principis Tribus
Juda, & 2. Paralip. 21. Joridam Pontificem jun-
ctum sibi matrimonio Jolabech, filiam Regis Ju-
da. Et Lucæ 1. Elizabeth, quæ erat de filiabus Aa-
ron, dicitur cognata Mariæ, quæ erat ex Tribu
Juda, sicut & Joseph vir ejus; unde juxta hanc
solutionem, patet quod à tempore Davidis, us-
que ad Herodem, & adventum Christi, fuerunt
Reges vel Duces ex Tribu Juda, ex materno
filitem genere, quod sufficit ad salvandam præ-
dictam prophetiam Patriarchæ Jacob, Non au-
feretur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, do-
nus veniat qui mittendus est.

Dices, Si sufficit maternum genus, seu linea
femina, ut dicatur non cessasse sceptrum in
Juda, non verificabitur defecisse sceptrum in
tempore Christi: Herodes enim duxit uxorem Ma-
riam nem, neptem Hircani Pontificis, quæ erat
legitima hæres regni, & ex illa natus est Aristo-
bulus, ex quo Herodes Agrippa, qui regnavit a-
post. Judæos tanquam legitimus Rex, post mor-
tem Christi, ut habetur Act. 12. & 26. Ergo hæc
interpretatio legitima non est.

Respondeo quod licet Herodes duxerit uxorem
Mariam nem, quæ erat legitima hæres regni,
ipsi tamen personæ Herodis, collatum est re-
gnum Judææ, non uxori ejus, primò quidem ex
senatus consulto, & beneficio Cæsaris Augusti,
deinde ex populi consensu, qui acceptavit illum
in Regem, eique juramentum præstitit, ut refer-
t Josephus lib. 17. antiquit. cap. 3. ubi etiam nar-
rat, hæc de causa animadversisse Herodem in
quosdam Phariseos, qui ipsi obedire, & jura-
mentum præstare recularunt. Similiter, quod
Herodes Agrippa qui per lineam maternam (ex
patre scilicet Mariamne quæ ejus avia erat) de-
scendebat ex Tribu Juda, post mortem & ascen-
sionem Christi, in Judæa regnavit, non obest
veritati Prophetiæ Jacob: nam semel ablato
sceptro à Tribu Juda, ut factum est in primo He-
rode, jam adimpleta erat prophetia illa, quæ so-
lum dicebat, quod non auferretur sceptrum de
Juda, quo adique Messias veniret: quod verò
semel ablatum, iterum non rediret ad Tribum
Juda, ad talem prophetiam non pertinebat.

Aliud testimonium habetur Daniël 9. ubi An-
gelus Gabriel, ipsum Daniëlem instruit de tem-
pore adventus Christi, dicens: *Septuaginta Hebdo-
madas abbreviata sunt super populum tuum, & super
urbem sanctam tuam, ut consummetur per avaritiam, &
super accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & ad-
dicatur justitia sempiterna, & impleatur visio & pro-
phetia, & ungatur Sanctus Sanctorum.* Deinde sub-
dit Angelus, occidendum esse Christum, & ne-
gandum à suo populo, & desolandum esse civita-
tem Jerusalem, ultimà desolatione. In qua pro-
phetia, in primis certum est, sermonem esse de
vero Messia: nominatur enim Christus, Sanctus
Sanctorum, & subditur, quod per ipsum delen-
dum est peccatum, & prophetiæ adimplendæ:
quæ omnia soli vero Messia convenire, manife-
stum est. Nec obest quod objiciunt Judæi, Dani-
ëlem non postulasse revelari sibi adventum
Messiæ, sed temporalem Judæorum liberatio-
nem: nam præterquam quod Deus solet inter-
dum plus concedere quàm rogetur, satis verifi-
cabile est, Daniëlem non tantum temporalem
populi libertatem, sed multò magis spiritualem,
futuram per Messiam, desiderasse, quod satis

A indicavit Angelus dicens: Ego veni ut indicarem
tibi, quia vir desideriorum es.

Deinde certum est Gabriëlem Hebræicè Dani-
ëli Hebræo loquentem, sine dubio hebdoma-
das sumpsisse aliquo sensu quo solebant accipi
ab Hebræis, & quo sumebantur alibi in Scriptu-
ra; alioqui nihil certi ex hac temporis revelatio-
ne & definitione potuisset colligi à Daniële: At
in Scriptura, duobus tantum modis sumi solet
hebdomada, primò pro spatio septem dierum,
ut Levitici 23. *Numerabitis septem hebdomadas ple-
nas, usque ad alteram diem expletionis hebdomada se-
ptima, id est quinquaginta dies: secundò, pro tem-
pore septem annorum, & hoc modo usi patitur
Levitici 25. Numerabis quoque tibi septem hebdoma-
das annorum, id est septies septem, quæ simul faciunt
quadraginta novem.* Debent ergo hebdomada
Daniëli revelata, altero ex his duobus modis acci-
pi, nempe pro septem annis dierum, vel anno-
rum: quocumque autem ex his duobus modis accipian-
tur, manifestum est illas jam pridem elapsas esse,
ac impletam Daniëlis prophetiam, subindeque
Messiam à multis sæculis venisse: nam septua-
ginta hebdomada dierum, vix unum annum &
dimidium faciunt; septuaginta verò hebdo-
mada annorum, efficiunt totum annos 490 quod
annorum intervallum reperitur fluxisse, à tem-
pore quo loquebatur Angelus Daniëli, usque ad
Christum Dominum. Verum quia sunt variæ ex-
plicationes & controversiæ circa initium ac ter-
minum temporis, quo inchoandus, & in quo fini-
endus est talium hebdomadam numerus, & in
his immorari, nec vacat, nec expedit, independen-
ter ab ea varietate explicationum, & opinio-
num, ostendo breviter, ex tali prophetia aperte
colligi, jam à multis sæculis venisse Messiam:
nam Angelus, post verba supra relata, subdit,
quod ille Sanctus Sanctorum Christus occidetur,
& non erit populus ejus qui eum negaturus est, &
quod in pœnam hujus scelus, civitatè, & San-
ctuarium dissipabit populus, cù duce venturo, &
finis ejus vastitas & desolatio. Atqui manifestum
est, Sanctuarium & templum de quo Angelus
loquebatur, jam pridem fuisse dissipatum, scilicet
post Jesu Christi necem, ejusque desolationem
ac dissipationem, per multa secula adhuc durare:
Necesse est ergo, quod jam pridem factum sit sce-
lus, cujus ultio & pœna prædicta ab Angelo est ex-
ecutioni madata; At scelus illud ex Prophetia,
est occisio Christi, ejusque à suo populo abjectio:
Ergo jam à pluribus sæculis occisus est, & à populo
suo rejectus Messias, in veteri testamento promissus.

Confirmatur: De Messia dicitur Aggæi 2. *Ve-
nier desideratus cunctis gentibus, & implebo domum i-
stam (templum scilicet Jerusalem) gloria;*
Ergo cum à tam longo tempore, illud templum
penitus eversum sit (à tempore scilicet Tiri &
Vespasiani) non potest jam amplius expectari
Christus, qui templum illud impleturus sit glo-
rià, sed supponi debet quod tempore sui adven-
tus & nativitatis, tale templum extiterit, & non-
dum eversum ac dissipatum fuerit.

Adde quod ibidem Propheta subdit: *Magna
erit gloria domus istius novissima, plusquam prima.*
Quod cum non possit intelligi de majori gloria,
ratione ædificiorum, lignorum, vasorum, vel
etiam gloriæ, quæ in dedicatione primi templi
replevit templum, ut habetur 3. Reg. 8. & 2. Pa-
ralip. 7. in his enim primum templum, novissi-
mum incomparabiliter superavit, erit intelli-
gendum de alia gloria, quæ alia non est quàm præ-
sencia

100 in 100
100 in 100

sentia Christi, qui in novissimo templo sapè docuit & prædicavit.

Plura alia argumenta moralia, ad probandum Christum esse verum Deum, verumque Messiam à Deo promissum, adduximus in Tractatu de fide, in digressionem de signis credibilitatis fidei nostræ, quæ ibidem videri poterunt.

DISPUTATIO II.

De possibilitate Incarnationis.

QUAMVIS D. Thomas, relicta quæstione de possibilitate hujus mysterii, statim agat de ejus convenientia, idque rationabiliter: Tum quia nulla scientia probat, saltem necessitate, sed supponit suum objectum esse possibile: Tum etiam, quia cum in convenientia includatur possibilitas, sicut superius in inferiori, demonstrat convenientiam Incarnationis, ejus possibilitas sufficienter ostenditur. Quia tamen Commentatores à possibilitate Tractatum suum incipiunt, nec parum difficile est argumentis adversus eam fieri solitis satisfacere, ut demus aliquid consuetudini, & argumenta illa diluamus, agimus de possibilitate Incarnationis, priusquam de ejus convenientia & necessitate disseramus: nihil verò dicemus de ejus existentia, cum illa sufficienter constet ex dictis art. 3. disputationis præcedentis, ubi Messiam jam venisse, subindeque Incarnationis mysterium de facto completum & peractum esse, ostendimus.

ARTICULUS I.

Utrum Incarnatio sit possibilis?

CUM mysterium Incarnationis sit planè supernaturale, nullumque habeat in rebus naturalibus vestigium, aut medium quo possit convinci, ejus possibilitas ratione naturali demonstrari nequit, sed tantum probabiliter suaderi, tum ratione probabili, tum solutione argumentorum, quæ ejus impossibilitatem videntur ostendere, unde utrumque hic breviter præstandum erit.

§. I.

Ratione probabili possibilitas Incarnationis suadetur.

HANC rationem insinuavit Archangelus Gabriel Luca 1. cum Beatam Virginem alloquens, eamque de hujus mysterii possibilitate instruens, dixit, *Non erit impossibile apud Deum omne verbum*: Illis enim verbis declaravit, omne illud esse Deo possibile, quod intellectu capi potest, at non implicans contradictionem: Sed Deum incarnari, sive fieri hominem, ac assumere ad suam substantiam naturam creatam, nullam implicat contradictionem: Quæro enim unde illa proveniat? vel ex parte substantiæ divinæ, ad quam sit assumptio, vel ex parte naturæ creatæ ad eam assumptæ? Non primum, siquidem cum substantia divina sit infinita, subindeque eminenter contineat omnem perfectionem substantiæ creatæ, potest, seclusis imperfectionibus, effectum illius supplere, atque ad eum terminare naturam, quam terminaret substantia creatæ, si adesset: sicut ex eo quod Deus in ra-

tionem primæ causæ, contineat eminenter omnem perfectionem causæ secundæ, potest abique illa imperfectione efficere quod illa efficit. Neque etiam secundum, etenim cum natura humana realiter distinguatur à sua substantia, siquæ illi prior, quia est ejus subjectum, & prius non dependeat à posteriori, potest divinitus ab ea separari, & consequenter ad divinam substantiam assumi: Ergo incarnatio possibilis est.

Dices primò: Essentia Divina continet eminenter omnem perfectionem humanitatis, animæ, intellectus, ac luminis gloriæ, nec tamen propterea potest supplere formaliter vices talium rerum, ut communiter docent Theologi: Ergo ex eo quod nulla sit perfectio in substantia creatæ, quam non contineat eminenter divina, non rectè concludimus, quod non implicet substantiam divinam terminare naturam creatam, substantiæ ejus vicem supplendo.

Sed negatur consequentia & paritas, quia omnia illa quæ ibi recensentur, ita involvunt imperfectionem, ut non possint ab ea absolvi & præscindi: nam habere rationem naturæ potentiam, ad quælibet per substantiam, existentiam, & operationem, potentiam, & habitum, ex proprio conceptu maximam importat imperfectionem ab illis inseparabilem & impræscindibilem: terminare verò naturam creatam, ac supplere vices substantiæ ejus, nullam dicit imperfectionem ab illis inseparabilem & impræscindibilem in suo conceptu, à qua non possit absolvi & præscindi, ut et solutione argumentorum patebit.

Dices secundò: Licet substantia divina sit infinita, habet tamen actum seu terminationem sibi adæquatam, nempe terminationem naturæ divinæ, quæ est simpliciter infinita: Ergo sicut paternitas divinæ, licet infinita, non potest aliter esse aut dici pater, quia habet terminum seu sibi correspondentem, infinitum; ita nec eam divina substantia, poterit alienam naturam terminare, ob suam infinitatem.

Sed contra, Licet nulla res possit se extendere ultra actum vel terminum sibi adæquatam absolute, potest tamen se extendere ultra actum vel terminum sibi adæquatam, primarium. Exemplum est in divina scientia & potentia, quæ propter suam infinitatem non possunt habere pro objecto sibi adæquato primario, nisi Deum, & tamen ad creaturas secundariò se extendunt: Deus enim per suam infinitam scientiam se ad creaturas comprehendit; & per intellectum, qui est in Patre potentia generativa Verbi ad intra, producit ad extra creaturas. Nec valet exemplum de paternitate divina, licet enim paternitas divina nulla alia persona divina, quam prima, possit esse aut denominari pater, eò quod denominationes quæ oriuntur à relationibus communicari nequeant, non communicato fundamentos fundamentum autem divinæ paternitatis, activa scilicet Verbi divini generatio, nulli alteri personæ divinæ quam primæ competere possit: nihilominus paternitas divina communicari potest ad extra, sicut communicatur ipsa filiationis cum non minus Pater quam Filius possit: nam assumere naturam; ac proinde sicut Filius communicando suam substantiam, communicat filiationem divinam; ita & Pater communicando suam hypostasim, suam etiam paternitatem, & Patris denominationem communicaret; nam homo ille à prima persona assumptus, non esset Filius aut Spiritus. Ergo esset Pater æternus,

Dices